

COMUNA GRUIU, JUDEȚUL ILFOV

I. Scurt istoric. Prezentare

Comuna Gruiu este situată în partea de nord a județului Ilfov, în zona pitorească a Vlăsiei, caracterizându-se prin prezența masivă a pădurilor, rămășițe ale Codrilor Vlăsiei, a unor întinse suprafețe lacustre (lacurile Snagov, Balta Neagră și Căldărușani) și a terenurilor agricole aflate în lungul râului Ialomița.

Este situată la 45 de km. de București și aproape la aceeași distanță față de Ploiești.

Comuna Gruiu a fost constituită în anul 1968 din unirea a trei foste comune:

- comuna Gruiu cu satele componente: Gruiu și Șanțu-Florești;
- comuna Lipia cu satele componente: Lipia și Bojdani;
- comuna Turbați cu satele componente: Turbați, Fundu și Coadele.

În prezent comuna Gruiu se compune din următoarele sate:

- Gruiu, sat de reședință;
- Lipia;
- Șanțu-Florești;
- Siliștea Snagovului, fost Turbați.

Teritoriul comunei Gruiu se află situat în marea unitate fizice-geografică cunoscută sub numele de Câmpia Română. Local este situată în Câmpia Snagovului, subdiviziune nordică a Vlăsiei, care la rândul ei constituie subunitate fizic o-geografică a Câmpiei Române.

Comuna este amplasată aproape în întregime pe partea dreaptă a cursului mijlociu al râului Ialomița, care delimitează în acest sector teritoriile administrative ale județelor Ilfov și Prahova, respectiv ale comunelor Gruiu, (județul Ilfov) și Balta Doamnei (județul Prahova) pe o distanță de 14 km.

În cadrul Câmpiei Snagovului, cuprinsă între Ialomița și Prahova la nord, valea Cocioaliștea la sud și valea pârâului Crevedia la vest, comuna Gruiu ocupă partea de NE a acestei câmpii, având o formă alungită pe direcția NV -SE.

Satul Gruiu este așezat de-a lungul pârâului cu același nume, numit pe plan local „Gârlița”, emisarul natural al limanului fluviatil Snagov în râul Ialomița. Acest pârâu străbate partea de nord a localității. Satul se extinde spre sud pe interfluviul dintre Ialomița și Valea Vlăsiei, După anul 1940 s-a extins de-a lungul șoselei spre Snagov, precum și spre Lipia.

Denumirea satului Gruiu vine de la toponimul GRUI, „o ridicătură de pământ pe un șes, nu tocmai înaltă” relief caracteristic, pe care este așezat Gruiu, astfel încât este ferit de inundații.

În urma unor investigații efectuate de profesorii Școlii Gruiu în anul 1977, în punctele „Dealul Morii” și „Maidan” s-au descoperit unelte, arme ceramică, urme de locuințe, monede datate în secolele VI- V î.Hr. În cele două puncte au fost descoperite urme de locuire din secolele VI-VII și chiar din secolele XIV -XV.

Aceste descoperiri demonstrează că zona a fost locuită din cele mai vechi timpuri, având așezări statornice până în zilele noastre.

Comuna are o poziție favorabilă față de căile de comunicație, toate satele fiind străbătute de șosele asfaltate. Astfel, legăturile exterioare sunt asigurate de drumuri județene 101C (Țigănești - Siliștea Snagovului – Gruiu – Lipia – Căldărușani - Moara Vlăsiei - Dascălu) și 101B (Lucianca – Periș – Tâncăbești – Snagov – Gruiu – Lipia - Nuci) care se intersectează pe teritoriul comunei Snagov cu DN1 București - Ploiești. În partea de sud a comunei, DJ 101C se intersectează cu DJ200 (Balotești - Moara Vlăsiei – Grădiștea - Fierbinți), Aceste drumuri județene asigură legături exterioare ale comunei cu orașele București, Ploiești, Buftea, Urziceni. Viitoarea autostradă București - Brașov va trece și pe teritoriul comunei Gruiu pe o lungime de 7 km. și va intersecta drumul județean 101B.

Din perimetrul actual al comunei Gruiu al cărui toponim îl cunoaștem este satul **Siliștea Snagovului**, denumită inițial **Turbați** încă din vremurile de demult, până la jumătatea secolului al XX-lea. Potrivit tradițiilor locale, cuvântul **Turbați** ar proveni de la expresia „la turbați”, care este folosită în principal pe plan local și zonal de cetățenii care veneau în acele locuri pentru a se trata de „Turbare” prin metoda empirică „a tăierii sub limbă”. Localitatea „Turbați” este consemnată în mod cert în izvoare documentare scrise încă din prima jumătate a secolului al XV-lea.

Cea de a doua localitate din componența actuală a comunei Gruiu, a cărei vechime este atestată documentar cu multe secole în urmă, este satul **Gruiu**. Toponimul respectiv îl întâlnim pentru întâia oară în scris încă din prima jumătate a veacului al XI-lea. Toponimul de „**Gruiu**” va fi consemnat ulterior în izvoare scrise în principal în legătură cu mănăstirile Snagov, Căldărușani și Gruiu, care dispuneau în epoca medievală și modernă de întinse suprafețe de pământ arabil, de păduri, de mori de apă și de bălți cu pește. În mod cert, satul și locuitorii din Gruiu de Ilfov au aparținut aproape în întregime, până la secularizarea averilor mănăstirești din vremea lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) și după aceea în mare parte, până la Marea Unire din Decembrie 1918, a celor trei mănăstiri mai sus menționate, ponderea principală având-o, se pare mănăstirea Gruiu.

Locuitorii satului Gruiu de Ilfov s-au ocupat încă din vremuri ce se pierd în negura timpului, în principal cu agricultura și cu practicarea unor meserii strâns legate de producerea unor obiecte de ordin gospodăresc pentru ei și pentru cei din zonele limitrofe.

O a treia așezare din componența comunei Gruiu, a cărei vechime se pierde și ea în adâncime a veacurilor o reprezintă satul **Lipia**, numit inițial Lupia, toponimul prin care se exprima faptul că gospodăriile din zonă erau frecvent călcate de lupii care veneau în gospodăriile oamenilor din întinsele păduri ale Vlăsiei, în ceea ce privește, satul Lipia este atestat documentar, pentru întâia oară, în timpul domniei în Țara Românească a lui Radu cel Mare (1495-1508).

În secolul al XVIII-lea locuitorii acelei așezări munceau pe o moșie ce aparținea de mănăstirea Căldărușani, iar aceștia primeau ca răsplată pe zi, pentru activitatea desfășurată, „o pâine în formă de lipie”. Acei localnici erau numiți, atât de cei din partea locului cât și de cei din împrejurimi: „lipieni”.

Lipienii au fost oameni harnici și pricepuți la toate: la muncile agricole, la pescuit, în lacurile din zonă, la treburile gospodărești.

În ceea ce privește cel de-al patrulea sat din componența comunei Gruiu de Ilfov, cel cu toponimul de **Șanțu-Florești**, denumirea sa vine de la o îngemănare fericită a două cuvinte. Primul dintre ele exprimă faptul că o bună parte din hotarul satului este limitat de un șanț destul de adânc, cu apă curgătoare, Gârlița care provine din lacul Snagov, trece prin apropierea centrului comunei, curge apoi mai departe și se varsă în râul Ialomița. Cel de-al

doilea cuvânt din toponimul Șanțu-Florești provine, se pare, de la o anumită familie ceva mai înstărită, probabil vreun moșier ca va fi deținute întinse suprafețe de pământ în principal în aria satului. Toponimul de Șanțu-Florești a fost consemnat cu certitudine abia din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Oamenii din această zonă se ocupau cu creșterea vitelor și cultivarea cerealelor.

II. Solurile

Câmpia Vlășia este rezultatul aceluiași procese care au dus la formarea Câmpiei Române, caracteristice fiind depozitele loessoide mai noi (pleistocenul superior și holocen) și aluviuni fluviale.

În cadrul Câmpiei Române se desprinde „*ca un ținut complex, despărțit de părțile vecine prin lunci sau câmpuri recent aluvionate; văile adâncite între câmpuri înalte au lunci, iar cele principale terase spre vărsare; suprafața câmpurilor, sculptate de vâlcele, e acoperită în mare parte de loess, pe care s-a dezvoltat un sol gros de pădure de stejar sau de antestepă. Sub loessul mai nisipos și mai galben spre est, acoperit sau nu de aluviuni recente, urmează straturi îngropate în pietriș, iar sub depresiunile structurale sunt incluse pânze acvifere foarte bogate*”.

III. Vegetatia

Vegetația de pe interfluvii este caracterizată de frecvența mare a pădurilor în care predomină cerul (*Quercus cerris*), gâmița (*Quercus frainetto*) și stejarul brumăriu (*Quercus pedunculiflora*), iar în partea de nord a Câmpiei Vlășiei stejarul pedunculat (*Quercus robur*).

Subarboretul care se dezvoltă în pădurile de foioase de pe interfluvii este reprezentat de gherghinar (*Crataegus monogyna*, *C. pentagyna*), lemn câinesc (*Ligustrum vulgare*), sânger (*Cornus sanguinea*), măceș (*Rosa canina*), porumbar (*Prunus spinosa*).

În cadrul vegetației ierboase, care se dezvoltă în poienile pădurilor și pe fâșiile înguste sau petecele neînsemnate rămase nelucrate agricol, o răspândire mai însemnată o au păiușul (*Festuca va les iaca*, *F. pseudovina*), negara (*Stipa capillata*), sadina (*Chtysopogonetum griylus*). Pășunile și fânețele naturale, destul de puține întinse în zona peri urbană, sunt formate din asociații de firuță de bulbi (*Poa bulbosa*), graminee cu rizomi (*Bromus inermis*, *Poa augustifolia*,

Agropyron repens), peliniță (*Artemisia austriaca*), pir (*Cynodom dactylon*), mohor (*Setaria glauca*), leguminoase mezofile (*trifolium repens*, *T pratense*).

Vegetația de luncă se dezvoltă în condițiile unei umidități mai ridicate, în luncile și pe văile apelor, fiind reprezentată de asociații lemnoase și ierboase.

Vegetația lemnoasă este alcătuită din zăvoaie de salcii și răchită (*Salix alba*, *Sfragilis*, *S.cinerea*, *S. triandru*), anini (*Alnus glutinosa*), plopi (*populus alba*, *P. nigra*, *P. canescens*). Pădurile situate în lunci sunt formate din asociații de ulm (*Ulmus laevis*) și stejar, alături de esențele moi indicate mai sus. Stânjenele (*Iris pseudacorus*), limbarița (*Alisma plan tago*), coada vulpii (*Alopecurus pratensis*) sunt speciile cele mai răspândite ale vegetației ierboase din luncile mai înalte. Vegetația hidrofilă se dezvoltă în porțiunile mai joase ale văilor și lunci lor cu excese de umiditate, ca și la malurile apelor stătătoare unde apar, frecvent, rogozul (*Carex acutiformis*, *C.riparia*), papura (*Typha angustifolia*, *T latifolia*) și mai ales trestia (*Phramite communis*). Părțile marginale ale lacurilor și bălților sunt invadate de o vegetație alcătuită din nufărul galben (*Nuphar luteum*), nufăr alb (*Nymphaea alba*), broscăriță (*Potamogeton natans*) și de vegetație submersă, ca brădișul (*Myriophyllum verticillatum*), frecvent în lacurile Căldărușani, Snagov și Bălteni, pașa (*Patamogeton crispus*) și sârmulița (*vallisneria spiralis*). Tot în apropierea malurilor, în apele cu adâncime de peste 2 m se formează un pod plutitor, numit plaur sau, local cocioc, alcătuit din rizomii plantelor acvatice peste care se depune praful adus de vânt.

IV. Fauna

Fauna de pădure este reprezentată de cerbul lopătar (colonizat în pădurea Balta Neagră, de unde s-a extins și în pădurile Cocioac, Ciolpani), cerbul (în pădurea și pădurea-parc Snagov, pădurile Gruiu, Vlășia și Vlădiceasca), mistrețul (răspândit mai ales în pădurile Cernica, Tânganu, Pasărea), căpriorul (în toate pădurile mai mari: Cernica, Pustnicu, Pasărea, Brânzeasca, Căldărușani, Surlari, Vlășia, Snagov, Gruiu, Vlădiceasca, Ciolpani, Cocioac), precum și lupul, vulpea, veverița și mai puțin pisica sălbatică.

Printre păsările de interes vânătoresc, mai frecvent este fazanul (*Phasianus colchicus*), colonizat mai ales în pădurile Balta Neagră și Căldărușani, unde există o modernă crescătorie industrială. În pădurile Surlari, Vlășia și Snagov, se întâlnește sitarul (*Scolopax scolopax*). Printre păsările care

nu reprezintă importanță cinegetică dar care dau un farmec deosebit pădurilor, se numără gaița (*Garrulus glandarius*), ciocârlia de pădure (*Lulula arborea*), privighetoarea (*Luscinia megararhynchos*) și ciocănitoarea (*dendroepos medius*).

Fauna caracteristică vegetației ierboase de câmp corespunzătoare zonei faunistice de silvostepă, este reprezentată de câteva specii de interes vânătoresc cum ar fi: iepurele (*Lepus europaeus*), dihorul (*Putorius putorius*), hermelina (*Musrtela erminea*), nevăstuica (*Mustela Nivalis*), iar dintre păsări, prepelița (*Cofurnix coturnix*).

Fauna caracteristică vegetației ierboase de luncă și baltă prezintă o atracție însemnată, în special prin: rața mare (*Anas platyrhynchos*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), gâsca (*Anseranser*), stârcul cenușiu (*Ardea cinerea*), stârcul roșu (*Ardea purpurea*), lișița (*Fuliea Atra*). Pe malurile apelor trăiesc vidra (*Lutra lutra*) și nurca (*Lutrola lutreola*), în zăvoaie vulpea, iar în luncile mai înalte, iepurele.

Fauna acvatică reprezintă atracția turistică cea mai mare, constituind o principală componentă a factorilor naturali cu valorificare de agrement. Primul loc îl ocupă fauna piscicolă, alcătuită din diferite specii de apă dulce, precum: bibanul (*Perea jluviatilis*), crapul (*Cyprinus earpio*), plătica (*Abramis brama*), somnul (*Silurusglanis*), știuca (*Esox lucius*), oblețul (*Alburnus alburnus*), care generează un pescuit sportiv, de agrement, în plină dezvoltare.

În lacul Căldărușani se crede că „ar exista somni uriași, de câteva sute de kilograme, care nu o singură dată au atacat copiii aflați la scăldat”, după spusele unor săteni, consemnate de dr. Nicolae Radu.

V. Structura populației

În urma împrăștiărilor din vremea lui Cuza Vodă, apoi după cea înfăptuită după terminarea războiului zis și de reîntregire națională (1916-1918), avea să crească în mod evident numărul de locuitori în satele componente ale comunei Gruiu. Astfel, din cea de a doua parte a secolului al XIX-lea și până în preajma intrării României în cel de al doilea război mondial (1941), acesta avea să ajungă la un număr de peste 5000 de locuitori. reforma agrară înfăptuită după încheierea celei de-a doua conflagrații mondiale a secolului XX-lea (cea din 1946), când au fost împrăștiți cu întinse suprafețe

de pământ și țăranii din satele comunei, cu prioritate familiile celor care au luptat pe front sau au căzut eroic la datorie, pe câmpul de onoare, a făcut ca numărul populației să sporească simțitor. După unele surse demne de crezare, acest număr chiar ar fi fost cu câteva sute de locuitori mai mare. În prezent comuna numără aproape 3700 de gospodării, în care trăiesc peste 9295 de suflete.

Ponderea numărului de locuitori din componența satelor este următoarea:

Satul	Gospodării	Locuitori
Gruiu	1.164	2.788
Lipia	1.023	2.730
Siliștea Snagovului	1.039	2.750
Șanțu-Florești	474	1.027
TOTAL	3.700	9.295

Din cifrele consemnate rezultă faptul că satul de reședință de comună are cel mai mare număr de gospodării și suflete.